

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
РЕГИОНАЛЕН ИНСПЕКТОРАТ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО - БУРГАС

НАЦИОНАЛНО СЪСТЕЗАНИЕ ТЕСТ
по български език и литература за ученици от 7. клас
Общински кръг – 06.02.2011 г.

Уважаеми ученици,

Предложеният тест съдържа 60 езикови и литературни задачи - 50 задачи с избираем отговор и 10 задачи със свободен отговор. Внимателно прочетете условието на задачите. Към всяка задача с избираем отговор са дадени 4 възможни отговора, от които само 1 е правилен. В листа за отговори оградете с кръгче буквата на отговора, който считате за верен. Ако прецените, че първоначалният Ви отговор не е верен и искате да го поправите, зачеркнете го със знака „X” и оградете с кръгче буквата на друг отговор, който приемате за верен.

Срещу номера на задачите със свободен отговор в предложения Ви лист за отговори запишете кратък отговор.

Всяка правилно решена задача ще Ви донесе 1 или 2 точки, като максималният брой точки от теста е 100. Грешното решение или липсата на решение няма да Ви носят точки.

Времето за решаване на теста е 2 астрономически часа.

Успешна работа!

Прочетете текста и отговорете на въпросите от 1. до 7. включително.

Специалистите, които изучават звездите, планетите и другите космически обекти, се наричат астрономи. Думата *астрономия* произлиза от гръцките понятия *звезда* и *подреждане*.

Астрономите изучават Вселената по различни начини. Едни от тях наблюдават отдалечените небесни тела. Други работят в лаборатории, където проучват парченца от метеорити, скални образци от Луната, проби от космически прах и частици. Като използват резултатите от проучванията, някои астрономи се опитват да създадат модели на изследваните космически обекти.

За да изследват космическите обекти, отдалечени на милиони и дори на милиарди километри, астрономите използват мощни телескопи, които увеличават образите на наблюдаваните обекти и позволяват да се видят много детайли.

1. Коя е темата на текста?

- А) космическите обекти
- Б) мощните телескопи
- В) астрономите като учени
- Г) произход на думата астрономия

2. Кое от следните твърдения е вярно според текста?

- А) Думата *астрономия* произлиза от латинските понятия за звезда и за подреждане.
- Б) Астрономите изучават Вселената, като използват само един определен начин за изследване.
- В) Частиците са космически обекти, които е възможно да се изследват чрез телескопи.
- Г) Мощните телескопи са надеждни инструменти за изследване на космическите обекти.

3. Кое от следните твърдения НЕ е вярно според текста?

- А) Астрономите се занимават с изследване на небесните тела като планети, комети, звезди.
- Б) Скални образци от Луната могат да се изследват в лабораториите от учени астрономи.
- В) Въз основа на резултатите от проучванията астрономите се стремят да създават модели на космическите обекти.
- Г) Астрономите нямат възможност да наблюдават обекти, отдалечени на повече от милиарди километри.

4. Как се осъществява връзката между първия и втория абзац на текста?

- А) чрез синонимна замяна и чрез повторение
- Б) чрез вметнат израз и показателно местоимение
- В) чрез синтактичен паралелизъм
- Г) чрез лично местоимение и съюз

5. С кой израз може да се замени подчертаният Като използват, така че да не се промени смисълът?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

6. Каква част на речта е подчертаната дума проучванията?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

7. Какво е по състав първото изречение от текста?

- А) сложно съставно с подчинено подложно изречение
- Б) сложно съставно с подчинено определително изречение
- В) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
- Г) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение

8. Какви са подчертаните думи в изречението от лексикална гледна точка?

Хващам се на бас, че той е най-добрият бас в нашата опера.

- А) синоними Б) омоними В) пароними Г) антоними

9. Фразеологичното словосъчетание от дъжд на вятър означава:

- А) винаги Б) никога В) от време на време Г) за кратко време

10. С кой от изразите може да се замени подчертаното фразеологично словосъчетание, без да се промени смисълът на изречението?

Действайте така, че на никого да не падне косъм от главата.

- А) никой да не загуби възнаграждението си
- Б) на никого да не се влоши здравето
- В) никой да не спечели наградата
- Г) на никого да не му се случи нищо лошо

11. Кое от посочените фразеологични словосъчетания не е синоним на останалите?

- А) на всяко гърне похлупак
- Б) вре си носа навсякъде
- В) на всяка манджа меродия
- Г) всяко чудо за три дни

12. В кой ред фразеологичните словосъчетания са антоними?

- А) от игла до конец – цепя косъма на две
- Б) от пиле мляко – на всяка манджа меродия
- В) идвам на себе си – загубвам ума и дума
- Г) под път и над път – с лопата да ги ринеш

13. Какви са подчертаните думи в изречението?

Неговото старание да облекчи страданието на възрастния мъж беше възмездено.

- А) омоними
- Б) пароними
- В) синоними
- Г) антоними

Прочетете изречението и изпълнете задачи 14. – 16. включително:

Древногръцкият поет Омир е описал Троянската война в поемата си „Илиада”.

14. Каква част на изречението е подчертаната дума?

- А) пряко допълнение
- Б) несъгласувано определение
- В) непряко допълнение
- Г) обстоятелствено пояснение

15. Колко думи – неизменяеми части на речта – има в изречението?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

16. Какъв е видът на сказуемото в изречението?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

17. В кой ред сказуемото е съставно именно?

- А) Ти не можеш да ме разбереш.
- Б) Той е винаги пръв в състезанията.
- В) Ваня започна да рисува.
- Г) Петър беше завършил езикова гимназия.

18. В кое от изреченията НЕ е допусната грешка?

- А) Възможността при грешен отговор да видите къде се намира материалът, който засяга проблемната тема, е едно от предимствата на изданието.
- Б) Последните два въпроса, които зададоха двамата участника в състезанието, бяха от областта на литературата.
- В) Преди няколко дни чествахме 50-годишен юбилей на нашето училище.
- Г) Възхвалата на родното слово е основна тема на Иванвазовата ода „Българският език”.

19. В кое изречение НЕ е допусната грешка при членуването?

- А) Книгата ще е полезна за учениците, които искат да се запознаят със съзвездията, а така също и на лекторът в планетариума, разкриващ пред посетителите явленията на звездното небе.
- Б) Всяка нощ небосклона е осеян с хиляди звезди – едни блестят, а други едва се виждат, но всички разговарят помежду си.
- В) Лектора каза, че много от съзвездията носят имена на герои от митологията.
- Г) Трудно е дори с богато въображение да се види митическият герой Персей такъв, какъвто го рисуват на старите карти – силен мъж с остър меч в ръката.

20. В кое изречение НЕ е допусната правописна грешка?

- А) Конникът минъл през широко отворените порти.
- Б) На площада се събраха много хора – мъже и жени, малки и голями.
- В) Иван има особено отношение към математиката.
- Г) Първото голямо въстание срещу византийската власт избухнало през 1040 година.

21. В кое от изреченията НЯМА правописна грешка?

- А) Климатът в този район е много подходящ за отглеждане на плодове и зеленчуци.
- Б) Един от най-популярните герой на българската литература е Бойчо Огнянов.
- В) Афторът изразява по метафоричен начин своето разочарование от сблъсъка между предварително прочетеното в книгите за Америка и това, което вижда.
- Г) Възрастният мъж се осмели да прекрачи прага на старата къща, където не го очакваха.

22. Кое от следните изречения е граматически правилно?

- А) Господин Христов, Вие сте публикувал една интересна статия по този въпрос преди няколко години.
- Б) Господине, Вие сте се обаждали няколко пъти вчера, но аз бях на една конференция в Прага.
- В) Госпожо Асенова, казахте, че сте започнала да се занимавате с рисуване още като дете.
- Г) Госпожице, Вие ли сте поръчала това кафе?

23. В кое изречение НЯМА пунктуационна грешка?

- А) На никого не каза, кога ще се върне.
- Б) Кога ще се върне, никой не разбра.
- В) Той ще реши, кога ще се върне.
- Г) Не разбрах, кога ще пътува обратно.

24. Колко запетаи трябва да се поставят в изречението?

Пред един стол претрупан с книги хартии вестници с червени восъци и други писалищни потребности седеше Левски наметнат с кожух и пишеше.

- А) четири
- Б) пет
- В) шест
- Г) седем

25. В кои от посочените позиции трябва да се поставят запетаи?

Смелостта (1) с (2) която героят защитава своята родина (3) и готовността му за саможертва (4) са показани най-ярко в последната глава на романа.

- А) в (1) и (3) Б) в (2) и (3) В) само в (1) Г) в (1) и (4)

26. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка?

- А) Момъкът е потресен от трагедията, на която става свидетел и разбира, че няма право да очаква повече помощ от тази жена, загубила най-скъпото си същество.
- Б) Без да познава революционните идеи, за които се борят бунтовниците, баба Илийца се оказва на висотата на това героично българско време, извършвайки нравствен подвиг.
- В) Вазов внушава, че истинското чудо, върнало живота на Илийчиното внуче, е родено от човешката доброта, състрадание и милосърдие.
- Г) Макар да е обикновена селянка, Илийца съзнава, че това младо момче е жертвало живота си за другите, че е тръгнало „за християнска вяра курбан да става”, и за нея това е още един мотив да му помогне.

27. В кое изречение има пропусната запетая?

- А) Термините трябва да се заменят с други думи.
- Б) С други думи времето ти изтече.
- В) Можеше да се изразиш с други думи.
- Г) Ти просто повтаряш същото с други думи.

28. Колко определения има в изречението?

В пъстрите лехи на градината поклащаха главички алени лалета.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

29. Каква част на изречението е подчертаната дума?

Професор Иванов отговори на въпросите на журналистите.

- А) съгласувано определение
- Б) приложение
- В) сказуемно определение
- Г) несъгласувано определение

30. Кое от изреченията НЕ е сложно съставно с подчинено подложно изречение?

- А) Който се труди старателно, той от всички най-много печели.
- Б) Истина е, че хората не обичат да им се казва истината в очите.
- В) В задачата се пита коя от колите първа ще пристигне в града.
- Г) Който много пита, научава бързо много неща с малко усилия.

31. Какво е по вид изречението?

Камъкът, който стоеше сигурно от векове сред реката, беше огладен от водите ѝ.

- А) сложно съставно с подчинено подложно изречение
- Б) сложно съставно с подчинено допълнително изречение
- В) сложно съставно с подчинено определително изречение
- Г) сложно съставно с подчинено обстоятелствено изречение

32. Кое от изреченията НЕ е сложно смесено по състав?

- А) Качи се горе и погледни дали свети лампата в стаята.
- Б) Движи се и спортувай, за да си здрав.
- В) Когато пристигнеш, ми звъни или ми прати съобщение.
- Г) Седни, затвори очи и дишай бавно и дълбоко.

33. Кое от изброените местоимения трябва да се постави на празното място в следното изречение:

Баба Тонка, ----- къща се намира на брега на Дунава, е укривала много революционери.

- А) която Б) на която В) чиято Г) чийто

34. В кое от следните изречения „си” НЕ е местоимение?

- А) Разчитам само на себе си.
- Б) Обичам работата си.
- В) Иване, ти ли си?
- Г) Ще питам колегите си.

35. С каква част на речта е изразено несъгласуваното определение в изречението?

Той не споделяше опита си с другите.

(Отговора запишете в листа за отговори.)

36. Кое от изреченията е безлично?

- А) Цяла нощ духа силен вятър.
- Б) Гърмя цяла нощ.
- В) Не можах да заспя цяла нощ.
- Г) Много се страхувам от гръмотевици.

37. Кое от изреченията е безглаголно?

- А) Чете се радост по лицата.
- Б) Студен, мрачен есенен ден.
- В) Бързо излез!
- Г) Появи се неочаквано.

38. В кое от изреченията има вметната дума или израз?

- А) От филма не се разбира точно какво става с нея след срещата.
- Б) Не разбираш ли какво може да стане?
- В) Майка ми, разбира се, веднага се обадила у вас.
- Г) Те се разбират като кучето и котката.

39. В кой ред е употребена форма за минало предварително време?

- А) бих пътувал
- Б) щях да пътувам
- В) пътувал съм
- Г) бях пътувал

40. В кое изречение глаголт означава действие, извършено в неопределен минал момент?

- А) И стихове, и разкази съм писал.
- Б) Вчера получих чаканото известие.
- В) Можеше да попита някого от нас.
- Г) Щях да знам дали това ще се случи.

41. За кой герой от повестта „Немили-недраги” се отнася следното описание?

.....беше най-снажен, дълголик, сух, жълт, с гъста черна брада...

- А) за Македонски
- Б) за Бръчков
- В) за Попчето
- Г) за Странджата

42. Какво изразно средство е подчертаната дума в стиха от „Опълченците на Шипка” на Иван Вазов?

Върхът отговори с други вик: ура!

(Отговора запишете в листа за отговори.)

43. Кой от героите на разказа „Една българка” от Иван Вазов изпитва страх в нощта след погрома на Ботевата чета, но го преодолява?

- А)отец Евтимий
- Б)манастирският ратай Иван
- В)ладиярят
- Г)баба Илийца

44. Кой от героите на повестта „Немили-недраги” НЕ умира в битката при Гредетин?

- А) Хаджият
- Б) Владиков
- В) Македонски
- Г) Бръчков

45. Ретроспекция е:

- А) връщане назад във времето
- Б) преразказ на минали събития
- В) вид литературно произведение
- Г) сравнение с нещо минало

46. Кое произведение е къса епическа творба в прозаическа реч?

- А) ода
- Б) елегия
- В) разказ
- Г) поема

47. В кой от редовете са свързани правилно цитат и литературно произведение?

- А) „Една дълга агония!” - „Немили-недраги”
- Б) „Ох, аз ще взема черния ти срам...” – „Опълченците на Шипка”
- В) „...с една смърт юнашка и с една победа.” – „На прощаване”
- Г) „А като имаме свободата, имаме всичко.” – „Българският език”

48. Коя е вярната подредба на стиховете?

- 1) и на глас тичам народен
- 2) аз вече пушка нарамих
- 3) срещу врагът си безверни
- 4) прости ме и веч прощавай

А) 2, 3, 1, 4 Б) 4, 2, 1, 3 В) 4, 1, 3, 2 Г) 3, 2, 1, 4

49. В кое произведение едно от местата на действието е Черепишкият манастир?

(Отговора запишете в листа за отговори.)

50. Какъв художествен похват откривате в цитирания откъс?

Всички лавки и магазини бяха затворени вече; никаква светлина или шум не излизаше навън; понякога само се чуваха уединени крясъци и псувни на някои закъснели картоиграчи в някое затворено казино.

Само едно малко, тясно, защитено с железни пръчки прозорче светеше още.

А) лирическо отклонение Б) ирония В) контраст Г) градация

51. Стихът от народна песен, поставен в началото на разказа „Една българка” е:

- А) част от заглавието на творбата
- Б) мото на творбата
- В) елемент от композицията
- Г) представя реален исторически факт

52. Кое от посочените твърдения НЕ е част от смисловия център в речта на Странджата?

- А) любовта към отечеството е проява на висша нравственост
- Б) водещ стимул за хъшовете са оставените в родината имоти
- В) да си човек в бунтовна епоха, е призвание
- Г) родолюбие то на хъшовете се измерва с тяхното минало, настояще и бъдеще

53. Начало на коя композиционна част на стихотворението „Опълченците на Шипка” са цитираните стихове?

О, Шипка!

*Три деня младите дружини
как прохода бранят. Горските долини....*

(Отговора запишете в листа за отговори.)

54. Каква е художествената роля на десета глава в повестта „Немили-недраги”?

- А) да представи зимния пейзаж като декор в творбата
- Б) да представи авантюристичната същност на Македонски
- В) да покаже, че героизмът е най-висша проява на висока нравственост
- Г) да въведе Македонски в сюжетното действие

55. Какъв тип характеристика на литературен герой откривате в откъса?

- *Ами аз няма да ношувам тука! – рече селянката.*

Калугерът я изгледа учуден.

- *Ами?*

- *Ще си ида, още сега ей...*

- *Ти си луда!*

- *Луда не луда, ще вървя! Утре рано, по зори, работа ме чака. Дайте ми хляб, гладна съм...*

(Отговора запишете в листа за отговори.)

56. Към коя композиционна част на повестта „Немили-недраги” принадлежат цитираните изречения?

Бедни, бедни Македонски! Защо не умря при Гредетин?

А) експозиция

Б) кулминация

В) развързка

Г) епилог

57. Какво изразно средство е употребено в цитираното изречение?

Ноцта вече покриваше с тъмното си було Черепишкия манастир.

А) метафора

Б) градация

В) антитеза

Г) повторение

58. Кое историческо събитие е повод за написването на одата „Опълченците на Шипка”?

А) Априлското въстание

Б) Руско-турската война от 1877 – 1878 г.

В) Кримската война от 1858 г.

Г) нито едно от тези събития

59. Защо единствено Бръчков остава със Странджата докрай?

А) само той изпитва към него привързаност и уважение

Б) сам е и няма къде другаде да отиде в чуждата страна

В) така авторът внушава идеята за приемствеността в борбата

Г) другите хъшове вече са загинали в борбите за освобождение

60. Лиро-епическо произведение, в което се възпява историческо събитие или личност и тонът е тържествен, приповдигнат, се нарича....

А) елегия

Б) ода

В) балада

Г) поема